

8.

UTMANANDE AKTIVITETER FÖR FÖRSKOLAN

AKTIVITET 1: VAD ÄR EN LEKSAK?

SMÅ BARN FÅR ofta uppmaningen: ”Gå och lek med dina leksaker”, men vad menas med ”leksaker”? Är det *vad som helst* som man kan leka med, som pinnar och stenar, eller bara saker som är *avsedda* att lekas med, som dockor? Det här har också en säkerhetsmässig aspekt, ska barn till exempel få leka med vassa föremål?

Nyckelbegrepp

Leksaker.

Nyckelord

Leksak, leka, spel, roligt, tycka om, fantasi, rollspel, skapande, konst, kreativitet, bekvämlighet, aktivitet, träning.

Lärandemål

Vi ska lära oss att känna igen vad som gör något till en leksak.

Framgångskriterier

Vi ska komma ihåg att:

- prata om våra leksaker och vad de betyder för oss
- bestämma vilka saker som är leksaker och vilka som inte är det
- förklara vad som gör något till en leksak

- känna igen sådant som en leksak *måste* ha eller göra
- känna igen sådant som en leksak *inte* behöver ha eller göra.

Strategier

Sortera och klassificera.

Begreppslinje.

En ska bort

1. IDENTIFIERA VIKTIGA BEGREPP

Leksaker finns i alla upptänkliga former och storlekar och utgör en viktig del av barndomen och barns utveckling.

Stötta diskussionen om vad som gör något till en leksak och dess syfte och roll. Utmana barnen och be dem motivera sina tankar och använd både generella och specifika exempel för att pröva deras idéer och motiv.

Några områden att utforska kan vara exempel på leksaker från olika tidsepo-ker, olika situationer och olika kulturella sammanhang.

Några nyckelfrågor kan vara:

- Vad gör något till en leksak?
- När är något inte längre en leksak?
- Vad har alla leksaker gemensamt?

2. UTMANA BARNENS FÖRSTÅELSE

Här följer några exempel på kognitiv konflikt att låta barnen fundera över.

FIGUR 52: KOGNITIV KONFLIKT OM LEKSAKER

Åsikt	Motstridig åsikt
En leksak är något man leker med.	Min mamma säger att jag leker med maten.
Leksaker är för barn.	Min pappas telefon har roliga spel.
Sussie säger att dockor är för flickor.	Jag är en pojke och jag gillar att leka med dockor.

Skapa utmaning genom att ställa några av följande frågor:

- Vad är en leksak?
- Varför tycker vi om leksaker?
- Hur gör leksaker att vi känner oss?
- Vilken är din favoritleksak?
- Kan något vara en leksak om ingen har lekt med den?
- Kan man leka med något utan att det är en leksak?
- Är alla leksaker sådant som man leker med?
- Är leksaker bara till för barn?
- Kan husdjur eller kompisar vara leksaker?
- Kan man leka utan leksaker?
- Är det viktigt att butiker har olika leksaker för pojkar och flickor?
- Måste en leksak vara ett föremål?
- Kan vad som helst vara en leksak?

3. KONSTRUERA FÖRSTÅELSE TILLSAMMANS

Hjälp barnen att bringa ordning i sina tankar genom att göra en eller flera av följande aktiviteter.

Aktivitet 1

Sortera och klassificera

Sitt i en cirkel tillsammans med barnen och förklara att du behöver deras hjälp med att sortera upp leksaker som har blivit ihopblandade med annat som inte är leksaker. Du kan antingen ha en låda eller en väska full av saker, baserade på aktivitetskorten (som finns som utskrivbara pdf:er) eller andra föremål eller så kan du enbart arbeta med aktivitetskorten.

Påminn barnen om vad de kom fram till under er tidigare diskussion i det kognitiva konfliktstadiet (punkt 2 ovan). Be sedan några barn välja varsitt föremål ur lådan/väskan eller ett av aktivitetskorten och beskriva det för de andra barnen. De som valt ut föremålet ska sedan säga om de tycker det är en leksak eller inte och uppmanas att motivera sina svar. De andra barnen säger om de håller med eller inte och varför.

Uppmuntra barnen att lyssna och svara på olika motiveringar och försöka enas om en gemensam uppfattning innan de placerar föremålet i antingen "leksaker-kategorin" eller "icke-leksakskategorin". De båda kategorierna kan representeras av två ringar på golvet, antingen ritade med krita eller i form av band eller rep.

Uppmuntra alltid barnen att motivera sina beslut och tankar genom att resonera:

- Varför tycker du att det där är en leksak?
- Är detta enda skälet till att det är en leksak?
- Är det det viktigaste skälet till att det är en leksak?
- Håller alla med om det?
- Är det någon som inte håller med?
- Är det någon som tycker att det finns någon viktigare orsak till att det här är en leksak?
- Finns det några kort/föremål som ni verkligen inte tycker är leksaker?

Låt barnen sortera korten/föremålen på olika sätt medan samtalet pågår ...

- "Leksak", "Inte leksak", "Osäker", "Egentligen inte en leksak men skulle kunna vara".
- Gemensamma egenskaper, till exempel studsar, låter, rollspel, roligt, tröstande.
- En tillverkad leksak, ett naturföremål, en fantasileksak.

Hjälp barnen att tänka på sorteringskriterierna medan de lägger korten/föremålen i olika grupper. Om de till exempel anser att en "leksaker" innebär att man måste kunna leka med den ska alla kort/föremål kopplade till det läggas i en hög och föremål som inte stämmer på detta kriterium läggs i en annan.

Aktivitet 2

Begreppslinje

Som ett alternativ kan barnen lägga korten i en rad eller utmed en begreppslinje (ett långt snöre eller rep) med de tydligaste exemplen på leksaker i ena änden och de som har minst sannolikhet att vara leksaker i den andra. Sedan kan de placera in de övriga korten/föremålen på lämpliga ställen utmed linjen för att visa i vilken grad de är en leksak eller inte.

FIGUR 53: BEGREPPSLINJE ÖVER LEKSAKER

Utvidga/förenkla

För att utvidga lärandet kan du be barnen att fundera över vilka andra saker som skulle kunna tas med i sorteringsprocessen. Varje gång de föreslår ett nytt föremål ber du dem att testa sina idéer. Följande frågor kan vara en hjälp:

- Stämmer den här in på beskrivningen av en leksak?
- Har den någon annan egenskap som gör den till en leksak och som vi inte har tänkt på än?
- På vilka sätt är den här inte någon leksak?
- Måste alla leksaker ha samma egenskaper som den här?

Aktivitet 3

En ska bort

För att förenkla uppgiften kan du minska antalet kort eller föremål som barnen ska fundera över. Du kan också använda strategin "En ska bort" och bara låta dem jämföra tre olika föremål i stället för hela samlingen. Till exempel:

FIGUR 54: EN SKA BORT: NALLEBJÖRNEN, KATTUNGEN ELLER DOCKAN

4. REFLEKTERA ÖVER LÄRANDERESAN

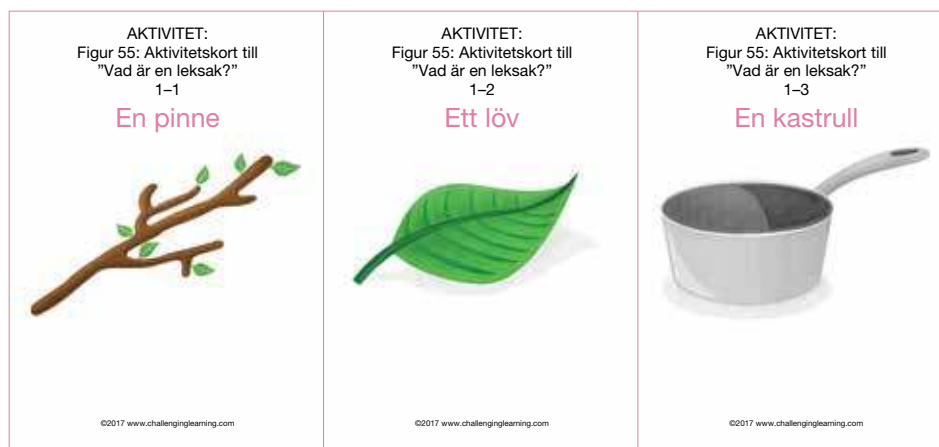
Be barnen fundera över hur de kom fram till sin slutsats och hur de gick tillväga. Frågor som de här kan underlätta:

- Hur bestämde du dig?
- Är det viktigt att alla är överens om svaret?
- Vad hjälpte dig att bestämma dig?
- Om du inte hade lyckats bestämma dig, vad kunde du ha gjort då?

Variera aktiviteten

- Låt barnen få vara leksaksdetektiver och utforska förskolan, gården och hemmet för att hitta så många exempel på leksaker eller möjliga leksaker som möjligt. Be dem dokumentera genom att teckna eller ta foton.
- Barnen får ta med sig var sin favoritleksak till förskolan och berätta vad som gör just denna leksak till deras favorit.
- Barnen får ta med sig ett föremål som man kan leka med men som normalt sett inte skulle betraktas som en leksak.
- Låt barnen få delta i ett konstprojekt för att skapa den mest perfekta leksaken till en rymdvarsel på besök från en annan planet och som aldrig har sett en leksak förut.

FIGUR 55: AKTIVITETSKORT TILL "VAD ÄR EN LEKSAK?"

<p>AKTIVITET: Figur 55: Aktivitetskort till "Vad är en leksak?" 1-13</p> <p>En vän</p> <p>©2017 www.challenginglearning.com</p>	<p>AKTIVITET: Figur 55: Aktivitetskort till "Vad är en leksak?" 1-14</p> <p>En sagobok</p> <p>©2017 www.challenginglearning.com</p>	<p>AKTIVITET: Figur 55: Aktivitetskort till "Vad är en leksak?" 1-15</p> <p>Kritor och målarbok</p> <p>©2017 www.challenginglearning.com</p>
<p>AKTIVITET: Figur 55: Aktivitetskort till "Vad är en leksak?" 1-16</p> <p>En penna och ett papper</p> <p>©2017 www.challenginglearning.com</p>	<p>AKTIVITET: Figur 55: Aktivitetskort till "Vad är en leksak?" 1-17</p> <p>Pengar</p> <p>©2017 www.challenginglearning.com</p>	<p>AKTIVITET: Figur 55: Aktivitetskort till "Vad är en leksak?" 1-18</p> <p>En nallebjörn</p> <p>©2017 www.challenginglearning.com</p>
<p>AKTIVITET: Figur 55: Aktivitetskort till "Vad är en leksak?" 1-19</p> <p>En cykel</p> <p>©2017 www.challenginglearning.com</p>	<p>AKTIVITET: Figur 55: Aktivitetskort till "Vad är en leksak?" 1-20</p> <p>En bil</p> <p>©2017 www.challenginglearning.com</p>	<p>AKTIVITET: Figur 55: Aktivitetskort till "Vad är en leksak?" 1-21</p> <p>En mobiltelefon</p> <p>©2017 www.challenginglearning.com</p>

<p>AKTIVITET: Figur 55: Aktivitetskort till "Vad är en leksak?" 1-22</p> <p>Mat</p> <p>©2017 www.challenginglearning.com</p>	<p>AKTIVITET: Figur 55: Aktivitetskort till "Vad är en leksak?" 1-23</p> <p>En ficklampa</p> <p>©2017 www.challenginglearning.com</p>	<p>AKTIVITET: Figur 55: Aktivitetskort till "Vad är en leksak?" 1-24</p> <p>Tegelstenar</p> <p>©2017 www.challenginglearning.com</p>
--	---	--